

Gorzów Wlkp., dnia 20 listopada 2018r.

WOJEWODA LUBUSKI

Władysław Dajczak

PS-V.431.8.2018.WSus

Pan
Sławomir Karatysz
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Rzepinie

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016r. poz. 195 ze zm., Dz. U. z 2017r. poz. 1851 ze zm.), § 9 ust. 1 i § 33 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego Programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1061) w związku z art. 3 ust. 2 i art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015r., poz. 525 ze zm., Dz. U. z 2017r. poz. 2234 ze zm.) i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. w dniach 26.09.2018r. i 17.10.2018r. przeprowadził kontrolę problemową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Rzepinie w zakresie zasadności przyznawania świadczeń wychowawczych dla osób samotnie wychowujących dziecko, terminowości przyznawania i wypłacania świadczeń wychowawczych oraz zasadności przyznawania świadczenia Dobry start i prawidłowości sporządzania sprawozdawczości.

Kontrolą zostały objęte zagadnienia z zakresu zasadności przyznawania świadczeń wychowawczych za okres od 1 października 2017r. do 25 września 2018r. oraz zagadnienia w zakresie przyznawania świadczenia Dobry start - od 1 lipca 2018 r. do 25 września 2018 r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny w składzie:

- *Wioletta Suska-Antkowiak* – Inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 216-1/2018 z dnia 24 września 2018r. - przewodnicząca zespołu kontrolnego,
- *Joanna Kędzior* – Inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 216-2/2018 z dnia 24 września 2018r. - członek zespołu kontrolnego.

Przed przystąpieniem do kontroli zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

O terminie przeprowadzenia kontroli zawiadomiono jednostkę kontrolowaną pismem z dnia 20 września 2018r. (znak: PS-V.431.8.2018.WSus).

Jednostka kontrolowana realizowała zadania zlecone na podstawie:

- Zarządzenia Nr ROO.0050.18.2016 Burmistrza Rzepina z dnia 10 marca 2016r. w sprawie wyznaczenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego oraz upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń wychowawczych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji;
- Zarządzenia Nr ROO.0050.5.2018 Burmistrza Rzepina z dnia 12 stycznia 2018r. w sprawie wyznaczenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego oraz upoważnienia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń wychowawczych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji;
- Zarządzenia Nr ROO.0050.9.2018 Burmistrza Rzepina z dnia 12 stycznia 2018r. w sprawie udzielenia pełnomocnictwa Dyrektorowi Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Zarządzenia Nr ROO.0050.15.2018 Burmistrza Rzepina z dnia 12 stycznia 2018r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie do wydawania decyzji administracyjnych;
- Zarządzenia Nr ROO.0050.29.2016 Burmistrza Rzepina z dnia 23 marca 2016r. w sprawie upoważnienia pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie do prowadzenia postępowań w sprawach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- Zarządzenia Nr ROO.0050.30.2016 Burmistrza Rzepina z dnia 23 marca 2016r. w sprawie upoważnienia pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie do prowadzenia postępowań w sprawach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- Zarządzenia Nr ROO.0050.55.2018 Burmistrza Rzepina z dnia 7 czerwca 2018r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie do prowadzenia w imieniu Burmistrza Rzepina jako organu właściwego postępowań w sprawach o świadczenie dobrego startu w zakresie wynikającym z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”;
- Upoważnienia Nr 1/2018 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie z 29 czerwca 2018r. w sprawie upoważnienia do prowadzenia postępowań w sprawach o świadczenie dobrego startu w zakresie wynikającym z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”;
- Upoważnienia Nr 2/2018 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie z 29 czerwca 2018r. w sprawie upoważnienia do prowadzenia postępowań w sprawach o świadczenie dobrego startu w zakresie wynikającym z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”;
- Uchwały Nr XXXIX/296/2017 Rady Miejskiej w Rzepinie z dnia 20 grudnia 2017r. w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie;
- Zarządzenia Nr ROO.0050.19.2018 Burmistrza Rzepina z dnia 5 lutego 2018r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Zasadność przyznawania świadczeń wychowawczych dla osób samotnie wychowujących dziecko, terminowość przyznawania i wypłacania świadczeń wychowawczych

oraz zasadność przyznawania świadczenia Dobry start i prawidłowość sporządzania sprawozdawczości - oceniono pozytywnie.

Podczas czynności kontrolnych starano się ustalić, czy jednostka kontrolowana zgodnie z obowiązującymi przepisami przyznawała świadczenia wychowawcze osobom samotnie wychowującym dzieci oraz czy terminowo przyznawała i wypłacała świadczenia wychowawcze. Ponadto ustalano, czy jednostka kontrolowana zgodnie z obowiązującymi przepisami przyznawała świadczenie Dobry start oraz czy prawidłowo sporządzała w tym zakresie sprawozdawczość. Oceny dokonano na podstawie mierników odnoszących się do kontrolowanego zagadnienia. Badając dokumentację źródłową rodzin, dla których w okresie objętym kontrolą zostało przyznane świadczenie wychowawcze i świadczenie Dobry start próbowano ustalić:

1. Czy osoba realizująca kontrolowane zadanie posiada stosowne upoważnienie?

Kryterium: legalność i rzetelność:

Miernik 1: *Czy osoba prowadząca postępowania w sprawie świadczeń wychowawczych oraz świadczeń Dobry start posiada stosowne upoważnienie?*

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego prowadzi organ właściwy, który może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowań w sprawach, o których mowa w ust. 1, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

Z wyjaśnień wniesionych przez Dyrektora OPS w Rzepinie wynika, iż w dziale świadczeń rodzinnych pracują trzy osoby, w tym dwie osoby do obsługi Programu Rodzina 500+, zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy, otrzymujące dodatek z tytułu wykonywania zadań dotyczących świadczeń wychowawczych 500+. Wskazane przez Dyrektora jednostki kontrolowanej w ww. wyjaśnieniach osoby posiadają stosowne upoważnienia (upoważnienia w aktach kontroli) do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń wychowawczych oraz do wydawania decyzji w tych sprawach.

Zatem 100% osób prowadzących postępowanie w sprawie świadczeń wychowawczych posiada upoważnienie, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Zgodnie z § 8 ust. 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” – postępowanie prowadzi organ właściwy – wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Może on w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, kierownika lub inną osobę z jednostki organizacyjnej gminy, do prowadzenia postępowań w sprawach, o których mowa w ust. 1 rozporządzenia, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć oraz decyzji.

Z przedłożonych kontrolującym upoważnień wynika, że w Ośrodku Pomocy Społecznej w Rzepinie postępowania w sprawie świadczenia Dobry start prowadzi 1 osoba posiadająca upoważnienie do prowadzenia postępowań w zakresie realizacji rządowego programu „Dobry start”, do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć i przekazywania informacji o przyznaniu świadczeń. Jedna osoba – Dyrektor OPS posiada upoważnienie do wydawania decyzji.

Zatem 100% osób prowadzących postępowanie w sprawie świadczeń Dobry start posiada upoważnienie, o którym mowa w § 8 ust. 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1061).

2. Zasadność przyznawania świadczeń wychowawczych dla osób samotnie wychowujących dziecko.

Kryterium: legalność i rzetelność:

Miernik 1: *Czy jednostka kontrolowana przyznawała świadczenia wychowawcze osobom samotnie wychowującym dziecko zgodnie z obowiązującymi przepisami?*

Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka. Świadczenie wychowawcze w kwocie 500 zł na dziecko przysługuje na dzieci, które nie ukończyły 18. roku życia. W myśl art. 5 ust. 2, 3 - 4 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w przypadku urodzenia dziecka albo ukończenia przez dziecko 18. roku życia kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które to świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę. Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko osobom, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 200,00 zł.

W przypadku ustalania prawa do świadczenia wychowawczego na okres od 1 października 2017r. do 30 września 2018r., rokiem kalendarzowym, z którego dochody stanowią podstawę ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, jest rok 2016. Prawo do świadczenia ustala się z uwzględnieniem określonych ustawą przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu.

Zgodnie z art. 2 pkt 13 ww. ustawy osobą samotnie wychowującą dziecko jest panna, kawaler, wdowa, wdowiec, osoba pozostająca w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osoba rozwiedziona, chyba że *wychowuje* wspólnie co najmniej jedno *dziecko* z jego rodzicem.

Art. 8 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, iż świadczenie wychowawcze na dane dziecko nie przysługuje, jeżeli osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało ustalone, na rzecz tego dziecka od jego rodzica, świadczenie alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, chyba że:

- 1) drugie z rodziców dziecka nie żyje;
- 2) ojciec dziecka jest nieznan;
- 3) powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone;
- 4) sąd zobowiązał jedno z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka;
- 5) dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach.

Zgodnie z art. 19 ww. ustawy w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze wzywa pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenie do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku

bez rozpatrzenia. W przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W przypadku gdy przyczyną niedostarczenia wymaganego dokumentu przez osobę składającą wniosek jest brak wydania dokumentu przez właściwą instytucję w ustawowo określonym w odrębnych przepisach terminie, świadczenie wychowawcze przysługuje, począwszy od miesiąca, w którym wniosek został złożony.

W przypadku, gdy osoba samotnie wychowująca dziecko, której prawo do świadczenia wychowawczego w stosunku do danego dziecka uzależnione jest od ustalenia na rzecz tego dziecka od jego rodzica świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego i nie dołączy do wniosku tego tytułu wykonawczego, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmuje wniosek i, w zakresie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego w stosunku do tego dziecka, wyznacza termin 3 miesiące na dostarczenie tytułu wykonawczego. W przypadku dostarczenia tytułu wykonawczego lub innych dokumentów poświadczających okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1-5, w wyznaczonym terminie, świadczenie wychowawcze przysługuje od miesiąca złożenia wniosku, jeżeli spełnione są pozostałe warunki uprawniające do świadczenia. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W przypadku gdy osoba samotnie wychowująca dziecko nie dostarczy, w terminie, o którym mowa w ust. 4, tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, potwierdzającego ustalenie na rzecz dziecka od jego rodzica świadczenia alimentacyjnego, ponieważ sąd wydał postanowienie w przedmiocie odmowy udzielenia zabezpieczenia w sprawie o alimenty, bieg terminu, o którym mowa w ust. 4, ulega zawieszeniu do dnia dostarczenia tytułu wykonawczego lub innych dokumentów poświadczających okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1-5.

W przypadku, o którym mowa powyżej, świadczenie wychowawcze przysługuje:

- 1) od miesiąca złożenia wniosku, nie wcześniej niż od miesiąca, od którego rodzic został zobowiązany do zapłaty alimentów, jeżeli spełnione są pozostałe warunki uprawniające do świadczenia - w przypadku dostarczenia tytułu wykonawczego,
- 2) od miesiąca złożenia wniosku, jeżeli spełnione są pozostałe warunki uprawniające do świadczenia - w przypadku dostarczenia dokumentów poświadczających okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1-5.

Z danych przekazanych w sprawozdaniu rzeczowo-finansowym z zakresu świadczenia wychowawczego za miesiąc sierpień 2018r. wynika, że w jednostce kontrolowanej w miesiącu sierpniu br. 540 rodzin pobrało świadczenie wychowawcze, w tym 97 rodzin niepełnych. Najwięcej świadczeń wychowawczych wypłacono dla rodzin na jedno dziecko – 334 (61% ogólnej liczby rodzin pobierających świadczenie), na dwoje dzieci – 142 (26% rodzin), na troje – 44, na czworo - 8, na pięcioro – 8 i na sześcioro i więcej – 4. Rodziny wielodzietne pobierające świadczenie wychowawcze na troje i więcej dzieci stanowią 11% ogólnej liczby rodzin objętych Programem Rodzina 500+. Ogółem w sierpniu br. w gminie wypłacono 879 świadczeń wychowawczych w formie pieniężnej – na kwotę ponad 439 tys. zł. W gminie Rzepin nie wypłacono w sierpniu br. świadczeń wychowawczych w formie rzeczowej lub w formie opłacenia usług. Stan należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych na ostatni dzień miesiąca sierpnia wyniósł 32.363 zł.

Liczba rodzin samotnie wychowujących dzieci w jednostce kontrolowanej na koniec sierpnia br. stanowiła prawie 18% ogółu rodzin pobierających świadczenie wychowawcze. Podczas kontroli analizie poddano losowo wybraną dokumentację 15 osób samotnie

wychowujących dzieci, którym w okresie od 1 października 2017r. do 25 września 2018r. wypłacono świadczenia wychowawcze. Stwierdzono, iż zgodnie z art. 17 ust. 1 ww. ustawy Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie samodzielnie uzyskiwał i weryfikował od organów podatkowych, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz rejestrów publicznych, dane lub informacje niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego. Ponadto we wszystkich skontrolowanych teczkach znajdowały się dokumenty:

- potwierdzające zasądzone alimenty, tj. wyroki sądowe (w 12 przypadkach), ugoda sądowa (w 2 przypadkach), postanowienie o zabezpieczeniu na czas trwania procesu (w 1 przypadku).

W toku kontroli ustalono, iż w 14 przypadkach (spośród 15 rodzin skontrolowanych) przyznano świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko. Wszystkie skontrolowane decyzje przyznające świadczenie na pierwsze dziecko wydane były dla rodzin, które nie przekroczyły kryterium dochodowego. W jednej rodzinie dochód nie przekroczył 200 zł, w 5 rodzinach dochód nie przekroczył 300 zł, z kolei w kilku rodzinach dochód oscylował w granicach 300 - 750 zł. Z kolei w jednym przypadku członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne i kryterium dochodowe stanowiła kwota 1200 zł – a dochód rodziny nie przekroczył 125 zł na osobę.

Skontrolowane decyzje wydano w oparciu o kompletne wnioski. Wnioski zawierały wszystkie wymagane załączniki, niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego.

Reasumując - Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie - od rejestracji wniosków po przygotowanie i wydanie decyzji - przeprowadził postępowania w sprawie przyznania świadczeń wychowawczych z należytą starannością, przyznając świadczenia osobom samotnie wychowującym dziecko zgodnie z przepisami wynikającymi z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

3. Terminowość przyznawania i wypłacania świadczeń wychowawczych.

Kryterium: legalność i rzetelność:

Miernik 1: *Liczba terminowo wydanych decyzji w stosunku do liczby decyzji skontrolowanych.*

Miernik 2: *Liczba terminowo wypłaconych świadczeń wychowawczych w stosunku do liczby decyzji skontrolowanych.*

Prawo do świadczenia wychowawczego ustalane jest na okres od dnia 1 października do dnia 30 września roku następnego. Prawo to ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu, o którym mowa w ust. 1, nie wcześniej niż od dnia odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką lub przysposobienia dziecka.

Jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego uzależnionego od niepełnosprawności, prawo to ustala się, począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

W przypadku gdy prawo do świadczenia wychowawczego uzależnione jest od niepełnosprawności dziecka, prawo do świadczenia wychowawczego ustala się na okres, o którym mowa w ust. 1, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W tym przypadku prawo do świadczenia wychowawczego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia, nie dłużej jednak niż do końca okresu, o którym mowa w ust. 1.

W razie utraty dochodu prawo do świadczenia wychowawczego ustala się od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła utrata dochodu, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku.

W przypadku przyznania świadczenia wychowawczego po uwzględnieniu utraty dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej, po upływie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, ustalone prawo do świadczenia wychowawczego weryfikuje się z uwzględnieniem art. 7 ust. 3a. Przepisy art. 20 ust. 1 stosuje się.

W przypadku gdy uzyskanie dochodu powoduje utratę prawa do świadczenia wychowawczego, świadczenie nie przysługuje od miesiąca następującego po pierwszym miesiącu od miesiąca, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu.

Ponadto zgodnie z art. 19 ust. 1-3 ww. ustawy w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze wzywa pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenie do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. W przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. W przypadku gdy przyczyną niedostarczenia wymaganego dokumentu przez osobę składającą wniosek jest brak wydania dokumentu przez właściwą instytucję w ustawowo określonym w odrębnych przepisach terminie, świadczenie wychowawcze przysługuje, począwszy od miesiąca, w którym wniosek został złożony.

Podczas kontroli analizie poddano losowo wybraną dokumentację 27 rodzin (zgodnie z przyjętymi założeniami dotyczącymi doboru próby na kontrole w 2018r.), którym w okresie od 1 października 2017r. do 25 września 2018r. wypłacono świadczenia wychowawcze. We wszystkich przypadkach decyzje były wydane w terminie, a świadczenia zostały wypłacone zgodnie z terminami wskazanymi ww. ustawie.

4. Zasadność i terminowość przyznawania świadczenia „Dobry start”

Świadczenie dobry start w kwocie 300 zł przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym oraz osobom uczącym się – raz w roku. Świadczenie dobry start przysługuje na dziecko do ukończenia:

- 1) 18. roku życia w roku, w którym kończy się dany rok szkolny;
- 2) 24. roku życia w roku, w którym kończy się dany rok szkolny – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

W przypadku, gdy dziecko w wieku od ukończenia 19. roku życia w roku, w którym kończy się dany rok szkolny nie legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, świadczenie dobry start przysługuje również na to dziecko do ukończenia przez nie 20. roku życia w roku, w którym kończy się dany rok szkolny, jeżeli rozpoczęło naukę w danej szkole przed ukończeniem 18. roku życia.

W przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia dobry start ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego świadczenia dobry start.

Świadczenie dobry start przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia: przez dziecko lub osobę uczącą się do 20. roku życia; przez dziecko lub osobę

uczącą się w roku, w którym kończy się dany rok szkolny; 24. roku życia w roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Zgodnie z § 6 ww. rozporządzenia świadczenie dobry start nie przysługuje:

- 1) jeżeli dziecko lub osoba ucząca się zostały umieszczone w domu pomocy społecznej, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym, zakładzie karnym, szkole wojskowej lub innej szkole, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatne pełne utrzymanie;
- 2) na dziecko z tytułu rozpoczęcia rocznego przygotowania przedszkolnego.

Ustalenie prawa do świadczenia dobry start oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego, opiekuna prawnego, albo osoby uczącej się. Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie dobry start.

Przyznanie świadczenia dobry start nie wymaga wydania decyzji. Odmowa przyznania świadczenia dobry start oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego świadczenia dobry start wymagają wydania decyzji.

Zgodnie z § 26 ww. rozporządzenia w przypadku nieprawidłowo wypełnionego wniosku podmiot realizujący świadczenie dobry start wzywa wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia w wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. W przypadku gdy wnioskodawca złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, w tym oświadczeń, podmiot realizujący świadczenie dobry start przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W przypadku wystąpienia zmian mających wpływ na prawo do świadczenia dobry start osoba ubiegająca się o świadczenie dobry start jest obowiązana do niezwłocznego powiadomienia o tym organu właściwego wypłacającego to świadczenie. Osoby otrzymujące świadczenie dobry start, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe są obowiązane do udzielania, na żądanie organu właściwego, wyjaśnień oraz informacji co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia dobry start.

Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczenia dobry start są przyjmowane od dnia 1 sierpnia danego roku do dnia 30 listopada danego roku, a w przypadku wniosków składanych drogą elektroniczną – od dnia 1 lipca danego roku do dnia 30 listopada danego roku. Wnioski złożone po upływie tego terminu pozostawia się bez rozpatrzenia.

Jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia dobry start, świadczenie przysługuje, jeżeli w ww. okresie toczyło się postępowanie o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności.

Ustalenie prawa do świadczenia dobry start oraz wypłata przysługującego świadczenia następuje w terminie 2 miesięcy, licząc od dnia złożenia wniosku wraz z dokumentami, przy czym w przypadku wniosków o ustalenie prawa do świadczenia dobry start złożonych wraz z dokumentami w lipcu lub sierpniu ustalenie prawa do świadczenia dobry start oraz wypłata przysługującego świadczenia następuje nie później niż do dnia 30 września.

Zgodnie § 33 rozporządzenia realizacja programu dobry start przez gminę jest zadaniem z zakresu administracji rządowej. Świadczenie dobry start, w tym koszty jego obsługi, są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Koszt realizacji programu przez gminę wynosi 10 zł za jedno dziecko albo jedną osobę uczącą się, na które ustalane jest prawo do świadczenia dobry start. Na wynagrodzenia i inne środki dla osób realizujących zadania związane z realizacją programu, gmina przeznaczona nie mniej niż 80% dotacji otrzymanej na koszty realizacji programu. Zwroty nienależnie pobranych świadczeń dobry start

w trakcie danego roku budżetowego nie mają wpływu na wysokość kosztów realizacji programu dobry start.

Z danych przekazanych przez OPS w Rzepinie w sprawozdaniu DS.IX.3.2018 do dnia 21 września 2018r. złożonych było 835 wniosków. Rozpatrzono na ten dzień 795 wniosków. Jak wykazuje jednostka w ww. sprawozdaniu na 1128 przyznanych świadczeń Dobry start do 21 września 2018r. wypłacono 962 świadczenia łącznie na kwotę 288.600 zł. Zestawiając te dane z informacją o planowanej przez gminę liczbie dzieci, na które przyznane będzie świadczenie Dobry start da to obraz stopnia realizacji Programu przez OPS w Rzepinie. Z danych ujętych w sprawozdaniu „Dobry Start - BUDŻET 2018” na 08 października 2018r. wynika, że wg szacunków gminy liczba dzieci, którym może być przyznane świadczenie to 1220. Łącznie gmina zaplanowała na wypłaty świadczeń 366 000 zł. Zatem OPS w Rzepinie do 21 września 2018r. wypłacił świadczenie Dobry start dla prawie 79% dzieci i młodzieży w wieku 7-24 lata mieszkających na terenie gminy, którzy są w ocenie organu potencjalnymi beneficjentami świadczenia.

Podczas kontroli analizie poddano losowo wybraną dokumentację 20 osób, którym przyznano świadczenie Dobry start zgodnie z przyjętymi założeniami dotyczącymi doboru próby na kontrole w 2018r., z listy osób, którym na dzieci wypłacono w sierpniu 2018r. świadczenie. Stwierdzono, iż wszystkie skontrolowane przypadki Ośrodek rozpatrzył w pełni pozytywnie. 20 wniosków złożono w formie elektronicznej. W aktach spraw znajdują się wypełnione wnioski, a także Informacje o przyznaniu świadczenia Dobry start. Informacje te są sporządzone przez pracownika OPS w Rzepinie i zatwierdzone przez dyrektora. Jak ustalono w trakcie kontroli pracownik i dyrektor OPS w Rzepinie posiadają upoważnienie Burmistrza wydane zgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego Programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1061). Upoważnienia uprawniają do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia Dobry start, a także do wydawania rozstrzygnięć i decyzji oraz do przekazywania informacji o przyznaniu świadczenia.

W toku kontroli ustalono, iż w 10 przypadkach (spośród 20 rodzin skontrolowanych) przyznano świadczenie Dobry start na jedno dziecko, w 9 przypadkach na dwoje dzieci i w 1 przypadku na troje dzieci w rodzinie. Łącznie przyznano świadczenie dla 31 dzieci, w tym dla uczniów szkoły podstawowej – 22, szkoły, szkoły ponadpodstawowej – 1, dotychczasowej szkoły ponadgimnazjalnej - 4 i dotychczasowego gimnazjum – 4. W żadnym ze skontrolowanych przypadków nie przyznano świadczenia dla osoby niepełnosprawnej. Świadczenia Dobry start, w kontrolowanych przypadkach, przyznano dla 2 dzieci w wieku 7 lat, 4 – w wieku 8 lat, 4 – w wieku 9 lat, 1 – w wieku 10 lat, 2 – w wieku 11 lat, 4 – w wieku 12 lat, 3 – w wieku 13 lat, 3 - w wieku 14 lat, 4 - w wieku 15 lat i 4 – w wieku 16 lat.

Skontrolowane Informacje o przyznaniu świadczenia Dobry start wydano w oparciu o kompletnie wypełnione wnioski. Rozpatrzenie wniosków następowało w terminie do 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie, we wszystkich skontrolowanych przypadkach przyznał świadczenia Dobry start zgodnie z obowiązującymi przepisami.

5. Prawdliwość sporządzania sprawozdawczości.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nałożył na organy realizujące zadania wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, obowiązek sporządzania krótkookresowych, syntetycznych sprawozdań z bieżącej realizacji sprawozdań z realizacji programu.

Sprawozdania dotyczą:

- liczby złożonych wniosków ogółem, w tym liczbę wniosków w formie papierowej,
- liczby rozpatrzonych wniosków, w tym w pełni rozpatrzonych pozytywnie,
- liczby przyznanych świadczeń,
- liczby wypłaconych świadczeń, w tym w ramach sprawowania przez rodziców opieki naprzemiennej,
- poniesione z dotacji celowej z budżetu państwa wydatki na wypłatę świadczenia dobry start.

Od początku funkcjonowania programu „Dobry start” jednostki realizujące Program obowiązane były do przekazywania sprawozdań rzeczowo – finansowych za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej w terminach określonych przez MRPiPS.

Podczas kontroli analizie poddano sprawozdanie o symbolu DS.IX.3.2018 zamieszczone w CAS z danym sporządzanymi na dzień 21 września 2018r. z terminem przekazania dla gmin do 24 września 2018r. Z historii zmian sprawozdania, wynika że OPS w Rzepinie przekazał przedmiotowe sprawozdanie za pośrednictwem CAS 24 października 2018r. o godz. 15:04. Dane przedstawione w sprawozdaniu przesłanym 24 października 2018r. w trakcie kontroli zostały poddane analizie w zestawieniu z przedłożonymi raportami – rejestrami złożonych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia Dobry start, a także z raportem wniosków rozpatrzonych za okres: 01.07.2018 – 21.09.2018 i listami wypłat. W sprawozdaniu jednostka kontrolowana podała, że na 21 września 2018r. złożono 835 wniosków, zaś z przedłożonego w dniu kontroli zestawienia wynika, że zarejestrowano 840 wniosków. Jak wynika z wyjaśnienia Dyrektora OPS w Rzepinie różnica o 5 szt. w liczbie wniosków wygenerowanych a wykazanych w sprawozdaniu wynika z tego, iż 5 osób złożyło wniosek na każde dziecko osobno, w sprawozdaniu wykazano, iż złożony został wniosek dotyczący 1 rodziny. Wnioski 4 osób zostały scalone, a 1 wykazany wniosek został anulowany.

W toku kontroli analizie poddano także liczbę wniosków rozpatrzonych pozytywnie wykazanych w sprawozdaniu – 795 w zestawieniu z przedłożonym raportem wygenerowanym 17 października 2018r. ze stanem na dzień 21 września 2018r. – 796 szt. Kontrolujący wnieśli o złożenie wyjaśnień. Dyrektor OPS w Rzepinie wyjaśnił, że różnica między raportem a danymi ze sprawozdania wynika z faktu, iż 1 wniosek dotyczył Burmistrza Cybinki, który został przekazany przez SKO do rozpatrzenia przez OPS Rzepin, jako organu właściwego do rozpatrzenia wniosku, a następnie przekazany do OPS Cybinka.

Liczbę wypłaconych świadczeń Dobry start (962) i kwotę poniesionych wydatków na wypłatę świadczeń (288 600 zł) wykazane w analizowanym sprawozdaniu kontrolujący zestawili z przedłożonymi przez OPS w Rzepinie listami wypłat świadczeń Dobry start dokonanych w okresie od 1 lipca 2018r. do 21 września 2018r. Kontrolującym przedłożono 3 listy wypłat świadczeń Dobry start wypłaconych do 21 września 2018r. opiewających łącznie na kwotę 288 600 zł.

Z powyższej analizy sprawozdania sporządzonego na dzień 21 września 2018r. wynika, że jednostka kontrolowana rzetelnie, prawidłowo i terminowo sporządziła sprawozdanie z realizacji programu Dobry start. Wątpliwości kontrolujących dotyczące różnicy o 1 szt. liczby złożonych i rozpatrzonych wniosków zostały wyjaśnione w trakcie postępowania kontrolnego.

Za kryteria oceny posłużyły:

- legalność – w toku kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów prawa w zakresie przyznawania świadczeń wychowawczych i świadczeń Dobry start.

- rzetelność – na podstawie skontrolowanej dokumentacji stwierdzono, iż kontrolowane zadania były realizowane w sposób rzetelny. Świadczenia wychowawcze i świadczenia Dobry start przyznawane i wypłacane były zgodnie z obowiązującymi przepisami. Sprawozdawczość dot. świadczenia Dobry start sporządzana była w jednostce terminowo i rzetelnie.

Na tym kontrolę zakończono i dokonano wpisu do książki kontroli pod poz. 10.

Kontrola w zakresie zasadności przyznawania świadczeń wychowawczych dla osób samotnie wychowujących dziecko, terminowości przyznawania i wypłacania świadczeń wychowawczych za okres od 1 października 2017r. do 25 września 2018r. oraz zagadnienia w zakresie zasadności przyznawania świadczenia Dobry start i prawidłowości sporządzania sprawozdawczości - od 1 lipca 2018 r. do 25 września 2018r. nie wykazała uchybień.

Kontrolowane zadania oceniono pozytywnie.

Wobec przedstawionej oceny dotyczącej realizacji zadań w zakresie objętym kontrolą, odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

WOJEWODA LUBUSKI

Władysław Dajczak

Otrzymują: Burmistrz Miasta i Gminy Rzepin